

การตอบสนองของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์ต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยนโยบาย Response of Commercial Bank Lending Rate to Change of Policy Interest Rate

จันทิมา รอดขวัญ¹

Chanthima Rodkhwan¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาลักษณะของธนาคารพาณิชย์ที่ส่งผลต่อการตอบสนองของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายเปลี่ยนแปลง ซึ่งลักษณะของธนาคารที่นำมาศึกษาได้แก่ ขนาดของธนาคารพาณิชย์ ระดับความเสี่ยงของสินเชื่อ และสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียม โดยใช้ข้อมูลจากธนาคารพาณิชย์ไทย 10 ธนาคาร เป็นข้อมูลทศนิยมรายไตรมาส ระหว่างไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ.2540 ถึงไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2550 และใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีทางเศรษฐมิติ Panel data ในรูปแบบ Interaction Term ระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบาย และลักษณะของธนาคารพาณิชย์ที่ทำการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 ลักษณะที่นำมาศึกษา มีผลต่อการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย โดยธนาคารที่มีขนาดใหญ่ ระดับความเสี่ยงของสินเชื่อสูง และสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมสูง การปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะต่ำกว่าธนาคารที่มีขนาดเล็ก ระดับความเสี่ยงของสินเชื่อน้อย และสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมต่ำ

การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะว่า ในการดำเนินนโยบายการเงินในช่องทางอัตราดอกเบี้ย ผ่านอัตราดอกเบี้ยนโยบาย เพื่อส่งผลต่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์นั้น การปรับตัวของแต่ละธนาคารมีความแตกต่างกันซึ่งมีผลจากลักษณะของธนาคารที่ต่างกัน ดังนั้นผู้มีอำนาจหน้าที่ควรนำลักษณะที่ทำการศึกษามาประกอบการพิจารณา เพื่อการดำเนินนโยบายการเงินอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ : อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ลักษณะธนาคารพาณิชย์

ABSTRACT

The main purposes of this study are to access the impact of bank characteristics such as: the size of the bank, the loan risk level and the portion of fee income, on the response of commercial bank lending rate to change of policy interest rate. The data used here are secondary quarterly data including 10 commercial banks from 3rd quarter 2000 to 4th quarter 2007. The data has been analyzed through panel data with interaction term between bank characteristics and policy interest rate.

The results show that all these 3 bank characteristics have effect on reaction of bank lending rate. Moreover, the large bank with higher level of loan risk and higher portion of fee, the larger

¹ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพฯ 10903
Graduate School, Kasetsart University, Bangkhen Campus, Bangkok 10903

response of commercial bank lending rate to change of policy interest rate than small bank with lower of loan risk level and lower portion of fee income.

In light of this study, there are a few suggestions to offer. The results suggest that there are differences in bank reactions. Therefore the authorized person should bring the researched characteristics to consider what the monetary policy would be, then the effective monetary policy will be completely implemented.

Keywords : commercial bank lending rate, policy interest rate, bank characteristics

E-mail : chanthima_r@windowslive.com

คำนำ

ในการบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การมีเสถียรภาพของราคา ระดับการจ้างงานเต็มที่ นโยบายการเงินเป็นเครื่องมือที่สำคัญในด้านการจัดสรรปริมาณเงิน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการดังกล่าว ซึ่งการดำเนินนโยบายการเงินโดยธนาคารกลางของแต่ละประเทศจะมีลักษณะต่างกันขึ้นอยู่กับกรอบเป้าหมายสูงสุด (Ultimate Target) เครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงิน (Instruments) และขั้นตอนการดำเนินนโยบายการเงิน (Operating Procedure) ซึ่งเป็นไปตามรูปแบบของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศนั้นๆ

สำหรับการดำเนินนโยบายการเงินของประเทศไทยได้กำหนดให้เป้าหมายเงินเฟ้อเป็นเป้าหมายสูงสุด และการดำเนินนโยบายการเงินจะดำเนินการผ่านช่องทางสำคัญ 5 ช่องทาง ได้แก่ ช่องทางอัตราดอกเบี้ย (Interest rate channel) ช่องทางสินเชื่อ (Credit channel) ช่องทางราคาสินทรัพย์ (Asset prices channel) ช่องทางการคาดการณ์ (Expectation channel) และช่องทางอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange rate channel) และเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบตะกร้าเงินเป็นอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวในปี 2540 ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศมีความเป็นอิสระมากขึ้น ทำให้ช่องทางอัตราดอกเบี้ยเป็นช่องทางสำคัญ โดยการดำเนินการผ่านช่องทางนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้อัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตรเป็นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อส่งสัญญาณในการดำเนินนโยบายการเงิน การดำเนินการผ่านช่องทางอัตราดอกเบี้ย เริ่มจากธนาคารแห่งประเทศไทยทำการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดการเงินเปลี่ยนแปลง อัตราดอกเบี้ยระยะยาว อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเงินกู้ ปรับตัวตาม ผลกระทบจากอัตราดอกเบี้ยจะส่งผลในวงกว้างไปสู่การเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจ และท้ายสุดจะส่งผลต่อปริมาณการผลิตและอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งในกระบวนการดังกล่าวนี้จะมีระบบสถาบันการเงินเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการส่งผ่าน โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ จะส่งผลกระทบต่อต้นทุนในการลงทุนและการบริโภคของประชาชน ทำให้ระดับการใช้จ่าย ระดับการบริโภค และระดับการลงทุนซึ่งจะได้รับผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์มากที่สุด

จากการศึกษาที่ผ่านพบว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินนโยบาย จะส่งผลต่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารแตกต่างกัน นั้นหมายความว่า การดำเนินนโยบายการเงินผ่านช่องทางอัตราดอกเบี้ย จะเกิดการตอบสนองที่แตกต่างกันในแต่ละธนาคาร และอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายได้ ดังนั้น

ในการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะของธนาคารพาณิชย์ที่ส่งผลต่อการตอบสนองที่แตกต่างกันของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของแต่ละธนาคาร โดยลักษณะที่นำมาศึกษาได้แก่ ขนาดของธนาคารพาณิชย์ สัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียม และระดับความเสี่ยงของสินเชื่อ และเนื่องจากทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลระดับจุลภาคของแต่ละธนาคารตามเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำการศึกษาโดยใช้แบบจำลอง Panel data ซึ่งมีความได้เปรียบกว่าการศึกษาโดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross section) หรือข้อมูลอนุกรมเวลา (Time series) แต่เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง และการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงความแตกต่างในการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของแต่ละธนาคาร และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจกำหนดนโยบายการเงินเพื่อบรรลุถึงเป้าหมายทางเศรษฐกิจต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการ

การศึกษากการตอบสนองของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์ต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย โดยกำหนดให้ลักษณะของธนาคารพาณิชย์ที่นำมาศึกษาได้แก่ ขนาดของธนาคารพาณิชย์ สัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียม และระดับความเสี่ยง เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy variable) และจะวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง Panel data ในรูปแบบ Interaction Term ดังนี้

$$i_{h,t} = \eta_h + \sum_{j=1}^m \beta_j i_{h,t-j} + \sum_{k=0}^n \alpha_k m_{t-k} + \sum_{k=0}^n \lambda_k l_h m_{t-k} + \sum_{k=0}^n \delta_k s_h m_{t-k} + \sum_{k=0}^n \rho_k f_h m_{t-k} + \varepsilon_{h,t} \quad (1)$$

กำหนดให้

- $i_{h,t}$ คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคาร h ณ เวลา t
- η_h คือ ค่าคงที่
- $i_{h,t-k}$ คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคาร h ณ เวลา $t-k$
- m_{t-k} คือ อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ณ เวลา $t-k$
- $\beta_j, \alpha_k, \lambda_k, \delta_k, \rho_k$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณค่า
- l_h คือ ตัวแปรหุ่นที่แสดงถึงระดับความเสี่ยง ของธนาคาร h
โดย $l = 1$ เมื่อ ระดับความเสี่ยง (สินเชื่อค้างชำระต่อสินเชื่อทั้งหมด) $\geq 10\%$
 $l = 0$ เมื่อ ระดับความเสี่ยง (สินเชื่อค้างชำระต่อสินเชื่อทั้งหมด) $< 10\%$
- s_h คือ ตัวแปรหุ่นที่แสดงถึงขนาดของธนาคาร h
โดย $s = 1$ เมื่อ ธนาคารเป็นธนาคารขนาดใหญ่ (ส่วนแบ่งการตลาด $\geq 10\%$)
 $s = 0$ เมื่อ ธนาคารเป็นธนาคารขนาดเล็ก (ส่วนแบ่งการตลาด $< 10\%$)
- f_h คือ ตัวแปรหุ่นแสดงถึงสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมของธนาคาร h
โดย $f = 1$ เมื่อ รายได้จากค่าธรรมเนียมต่อรายได้ทั้งหมด $\geq 17\%$
 $f = 0$ เมื่อ รายได้จากค่าธรรมเนียมต่อรายได้ทั้งหมด $< 17\%$

- j คือ ลำดับที่ความล่าช้า ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง m
 k คือ ลำดับที่ความล่าช้า ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง n
 $\varepsilon_{h,t}$ คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

โดยขั้นตอนการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นการทดสอบ Unit root หรือการทดสอบความมีเสถียรภาพ (Stationary) ของตัวแปร ส่วนที่สอง เป็นการทดสอบหาแบบจำลองที่เหมาะสมในการคาดประมาณ โดยแยกเป็นการทดสอบ Poolability hypothesis การทดสอบโดยใช้แบบจำลอง Fixed effect และ Random effect

การทดสอบ Unit root

เนื่องจากการใส่ตัวแปรที่ไม่มีเสถียรภาพ (Nonstationary) อาจทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง (Spurious) ทำให้ผลการทดสอบที่ได้ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นต้องทำการทดสอบความมีเสถียรภาพ (Stationary) ของตัวแปรก่อน โดยตัวแปรที่มีลักษณะ Stationary มีคุณสมบัติดังนี้ $E(y_{i,t}) = \mu$, $Var(y_{i,t}) = \sigma^2$, $E(y_{i,t}y_{i,t-k}) = \sigma_k$ อธิบายได้ว่า $y_{i,t}$ จะมีลักษณะเป็น Stationary เมื่อมีค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นอิสระจาก t ค่าความแปรปรวน (Variance) เป็นค่าคงที่และเป็นอิสระจาก t ค่าความแปรปรวนร่วม (Covariance) ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างช่วงเวลา t และ $t-k$ ไม่ใช่ ณ เวลา t และในการศึกษาครั้งนี้ใช้การทดสอบตามวิธีของ Levin, Lin and Chu (2002) (LLC test) ซึ่งมีพื้นฐานจาก Augmented Dickey Fuller Test (ADF test)

การทดสอบหาแบบจำลองที่เหมาะสมในการคาดประมาณ

1) การทดสอบ Poolability hypothesis

การทดสอบความเป็น Poolability ของข้อมูลจะเป็นการทดสอบข้อมูลตามสมมติฐานของ Pool model นั่นคือ รูปแบบสมการที่จุดตัด (Intercept) และความชัน (Slope) มีค่าเท่ากันในแต่ละตัวแปรของข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-section) อธิบายจากแบบจำลอง ดังนี้

$$y_{i,t} = \eta_i + \gamma_i y_{i,t-1} + \delta_i z_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad (2)$$

กำหนดให้

- $y_{i,t}$ คือ ตัวแปรตามของข้อมูล i ณ เวลา t
 $y_{i,t-1}, z_{i,t}$ คือ ตัวแปรอิสระของข้อมูล i ณ เวลา $t-1$ และเวลา t ตามลำดับ
 $\eta_i, \gamma_i, \delta_i$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณค่า
 $\varepsilon_{i,t}$ คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

จากแบบจำลองที่ (2) สมมติว่าค่าสัมประสิทธิ์จากการประมาณค่าไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา สามารถเขียนแบบจำลองใหม่ได้ดังนี้

$$y_i = \beta_i x_i + \varepsilon_i \quad (3)$$

โดย $\beta_i = [\eta_i, \gamma_i, \delta_i]$ และ $x_i = [1, y_{i,t-1}, z_{i,t}]$

จากสมมติฐานหลักของ Poolability คือ $H_0 : \beta_i = \beta$ สำหรับทุกค่าของ i ดังนั้นจากแบบจำลองที่ (3) เขียนใหม่ได้ดังนี้

$$y = \beta x + \varepsilon \quad (4)$$

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ Chow test ในการทดสอบ Poolability hypothesis

2) การทดสอบโดยใช้แบบจำลอง Fixed effect และ Random effect

การคาดประมาณโดยใช้แบบจำลอง Fixed effect และ Random effect จะมีความแตกต่างกัน โดยอธิบายได้ดังนี้ ค่า $\varepsilon_{i,t}$ ในแบบจำลองที่ (2) ประกอบด้วย $\varepsilon_{i,t} = \mu_i + v_{it}$ โดย μ_i คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของข้อมูลภาคตัดขวาง (Unobservable individual specific effect) และ v_{it} คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของทั้งข้อมูลช่วงเวลา (Time series) และข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-section) ในแบบจำลอง Fixed effect จะกำหนดให้ μ_i เป็นค่าคงที่ (fixed) และ $v_{it} \sim IID(0, \sigma_v^2)$ ส่วนแบบจำลอง Random effect กำหนดให้ μ_i เป็น random โดย $\mu_i \sim IID(0, \sigma_\mu^2)$ และ $v_{it} \sim IID(0, \sigma_v^2)$ ซึ่งการทดสอบสมมติฐานของแบบจำลอง Fixed effect และ Random effect จะทำการทดสอบโดย Hausman's specification test มีสมมติฐานดังนี้

$$H_0 : E(\varepsilon_{i,t}, x_{i,t}) = 0$$

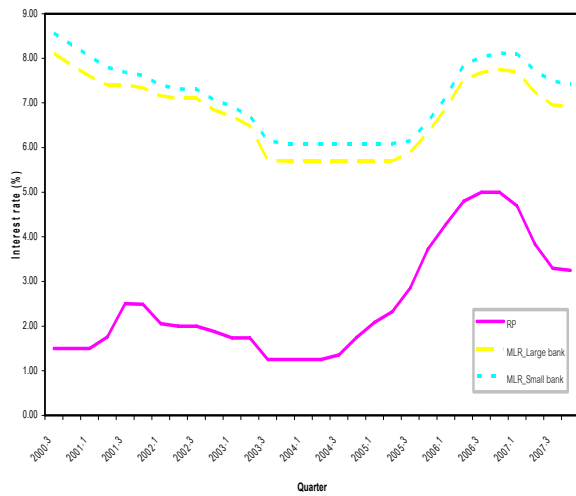
$$H_1 : E(\varepsilon_{i,t}, x_{i,t}) \neq 0$$

ผลการทดลองและวิจารณ์

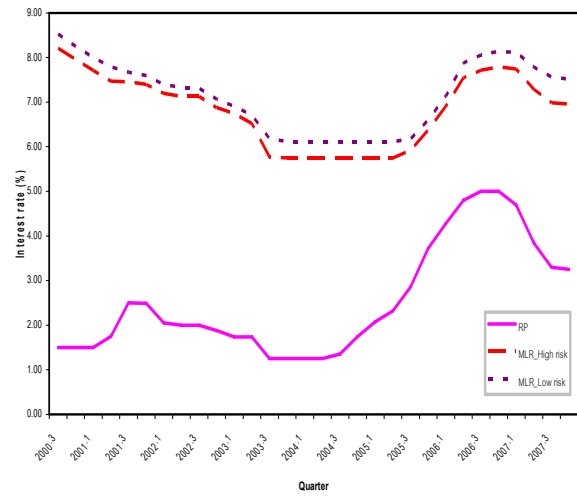
จากผลการทดสอบ Unit root พบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์และอัตราดอกเบี้ยนโยบาย มีคุณสมบัติความมีเสถียรภาพ ณ ค่าระดับ (Stationary at level) แสดงว่าตัวแปรไม่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง (Spurious) และจากการทดสอบ Poolability hypothesis โดยใช้ Chow test ในการทดสอบพบว่าผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐานหลัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 นั่นคือค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณการจะมีค่าไม่เท่ากันในแต่ละข้อมูล Cross-section แสดงให้เห็นว่า Pool model เป็นแบบจำลองที่ไม่เหมาะสมในการศึกษาครั้งนี้ ดังนั้นจึงทำการทดสอบแบบจำลอง Fixed effect และ Random effect ด้วยวิธี Hausman's specification test พบว่าผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐานหลัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งจากผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่า แบบจำลอง Random effect เป็นแบบจำลองที่ไม่เหมาะสมในการศึกษาครั้งนี้เช่นกัน สรุปได้ว่าแบบจำลองที่เหมาะสมในการศึกษาครั้งนี้คือแบบจำลอง Fixed effect

ผลการศึกษาจากการคาดประมาณแบบจำลอง Fixed effect พบว่าลักษณะของธนาคารทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ ขนาดของธนาคาร ระดับความเสี่ยงของสินเชื่อ และสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียม มีผลต่อการตอบสนองของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายเปลี่ยนแปลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งอธิบายผลการศึกษาได้ดังนี้

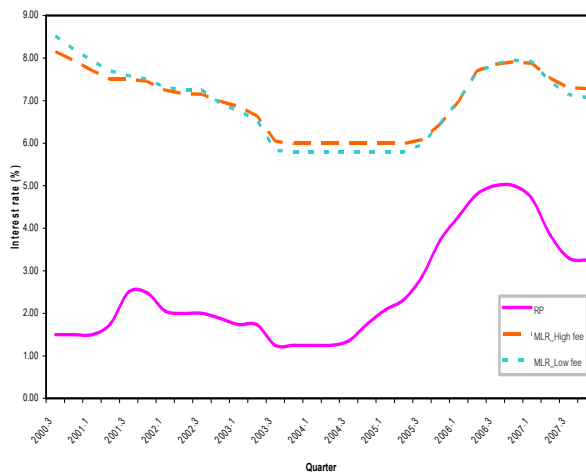
ผลการศึกษาลักษณะธนาคารพาณิชย์ที่มีผลต่อการตอบสนองของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยนโยบาย

ภาพที่ 1 การปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในธนาคารขนาดใหญ่และธนาคารขนาดเล็ก

ภาพที่ 2 การปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารที่มีระดับความเสี่ยงสินเชื่อสูงและความเสี่ยงสินเชื่อต่ำ

ภาพที่ 3 การปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารที่มีสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมสูงและสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมต่ำ

1) ผลการศึกษาขนาดของธนาคารพาณิชย์

จากภาพที่ 1 พบว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้ารายใหญ่ขึ้นดีของธนาคารทั้งธนาคารขนาดเล็กและธนาคารขนาดใหญ่ปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย และการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้ารายใหญ่ขึ้นดีของธนาคารขนาดเล็กจะอยู่ในระดับที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้ารายใหญ่ขึ้นดีของธนาคารขนาดใหญ่ ตลอดช่วงเวลาที่ทำการศึกษารายได้ได้ว่า ธนาคารขนาดใหญ่จะมีความได้เปรียบทางด้านต้นทุนจากขนาดที่ใหญ่กว่า เมื่อมีการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพิ่มขึ้น ทำให้ต้นทุนการกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น ธนาคารพาณิชย์จะผลักดันต้นทุนนั้นไปสู่ภาคเอกชนผ่านอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เพื่อลดต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่สามารถรองรับต้นทุนได้มากกว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ก็จะน้อยกว่าธนาคารขนาดเล็ก เพื่อที่จะรักษากลุ่มลูกค้าและกำไรจากความได้เปรียบนี้

2) ผลการศึกษาระดับความเสี่ยงของสินเชื่อบริษัทพาณิชย์

จากภาพที่ 2 พบว่าการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีของบริษัทพาณิชย์ทั้งกลุ่มที่มีระดับความเสี่ยงของสินเชื่อบริษัท และกลุ่มบริษัทพาณิชย์ที่มีระดับความเสี่ยงของสินเชื่อบริษัท มีการปรับตัวตามอัตราดอกเบี้ยนโยบาย และการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของบริษัทพาณิชย์ที่มีระดับความเสี่ยงสูง จะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของบริษัทพาณิชย์ที่มีระดับความเสี่ยงต่ำตลอดช่วงที่ทำการศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง Agency Cost หรือการเกิด Adverse Selection นั่นคือ บริษัทพาณิชย์ที่มีความเสี่ยงสูงอยู่แล้วการปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในระดับที่สูงส่งผลให้ โครงการที่มีความเสี่ยงสูงเท่านั้นที่ยังอยู่ในตลาด บริษัทอาจเกิดการเลือกที่ผิดพลาดได้ และคุณภาพโดยเฉลี่ยของสินเชื่อบริษัทที่ต่ำลงก็จะทำให้กำไรของบริษัทลดลง

3) ผลการศึกษาสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมของบริษัทพาณิชย์

จากภาพที่ 3 พบว่าการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้บริษัทที่มีรายได้จากค่าธรรมเนียมต่ำจะอยู่ในระดับที่สูงกว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับสูง เนื่องจากบริษัทพาณิชย์ที่มีรายได้จากค่าธรรมเนียมสูงสามารถผลักดันทุนบางส่วนในรูปแบบของค่าธรรมเนียมได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง Switching Cost ของบริษัทพาณิชย์ และเมื่ออัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำ พบว่าบริษัทพาณิชย์ที่มีรายได้จากค่าธรรมเนียมต่ำ จะปรับลดอัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ระดับต่ำกว่าบริษัทที่มีรายได้จากค่าธรรมเนียมสูง เนื่องจากการลดลงของต้นทุนและการคาดหวังกำไรจากการลดอัตราดอกเบี้ยและจะสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ในขณะที่บริษัทที่มีรายได้จากค่าธรรมเนียมสูงจะปรับลดอัตราดอกเบี้ยน้อยกว่าเนื่องจากได้รับรายได้จากค่าธรรมเนียมที่สูงอยู่แล้ว

สรุปผลและเสนอแนะ

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการตอบสนองของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้บริษัทพาณิชย์ต่อการดำเนินนโยบายการเงินผ่านอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ในแต่ละธนาคารมีความแตกต่างกัน ซึ่งปัจจัยที่ทำให้แตกต่างกันจากการศึกษาคือลักษณะของบริษัทพาณิชย์ ได้แก่ ขนาดของบริษัท ระดับความเสี่ยงของสินเชื่อบริษัท และสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียม ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่ ระดับความเสี่ยงของสินเชื่อบริษัท และสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมสูง การปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะต่ำกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก ระดับความเสี่ยงของสินเชื่อบริษัท และสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมต่ำ

ดังนั้นในการดำเนินนโยบายการเงินผ่านช่องทางอัตราดอกเบี้ย ควรนำปัจจัยเหล่านี้มาประกอบการพิจารณา เพื่อการดำเนินนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กอบศักดิ์ ภูตระกูล และเมทินี สุขสวัสดิ์สกุล. 2543. กลไกการทำงานของนโยบายการเงิน. กรุงเทพมหานคร: บพความเศรษฐกิจและสัมมนาวิชาการ, ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. 2546. ทฤษฎีและนโยบายการเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมรักษ์ หมิ่นจักร์. 2549. นโยบายการเงินทฤษฎีและหลักปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Badi, H. Baltagi. 2008. **Econometric Analysis of Panel Data.**4th ed. United Kingdom:John Wiley & Sons.
- Cottarelli, C. and A. Kourlis. 1994. "Financial Structure,Bank Lending Rates,and the Transmission Mechanism of Monetary Policy." **IMF Staff Papers** 41(4): 587-623.
- Frederic,S. Mishkin. 1996. **The Channels of Monetary Transmission:Lessons for Monetary Policy.** Federal Reserve Bank of New York, Graduate School of Business,Columbia University and National Bureau of Economic Research.
- Mark, A. Weth. 2002. **The pass-through from market interest rates to bank lendingrates in Germany.** Discussion paper 11/02 Economic Research Centre of the Deutsche Bundesbank.
- Solange Berstein and Rodrigo Fuentes. 2003. **From Policy Rate to Bank Lending Rates: The ChileanBaking Industry.** Central bank of the Chile.